



KLUB GAJA



**UCZ SIĘ
Z KLIMATEM**

PRZEDSZKOLE

scenariusze zajęć

Spis treści

Powietrze wokół nas	3
<i>Katarzyna Korgól, Przedszkole nr 1 w Koniecpolu</i>	
Nasze ukochane drzewa – zabawy przyrodniczo-badawcze w ogrodzie przedszkolnym	5
<i>Lidia Badura, Miejskie Przedszkole nr 99 w Katowicach</i>	
Ucz się z klimatem – przedszkolny bal ekologiczny	7
<i>Alicja Kaźmierczyk, Krzysztofa Więcek, Przedszkole nr 33 w Dąbrowie Górniczej</i>	
Drzewa naszej wyobraźni	11
<i>Bożena Dzierkacz, Przedszkole nr 8 w Tychach</i>	
Drzewo – skarbem dla ludzi i zwierząt	15
<i>Małgorzata Gretkowska, Przedszkole nr 244 Niegocińskie Skrzaty w Warszawie</i>	



KLUB GAJA

Klub Gaja to polska, nowoczesna organizacja ekologiczna, która buduje Pokolenie Eko XXI wieku.

www.klubgaja.pl

facebook

www.facebook.com/Klub.Gaja
www.facebook.com/Swieto.Drzewa

Klub Gaja 43-365 Wilkowice,
ul. Parkowa 10,
tel./fax (33) 812-36-94, e-mail:
klubgaja@klubgaja.pl

Wydawca Klub Gaja, 2012

ISBN 978-83-61608-21-9



Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Konkurs *Ucz się z Klimatem*

Przekazujemy Państwu 25 scenariuszy zajęć lekcyjnych, które zostały nagrodzone w konkursie *Ucz się z klimatem*, zorganizowanym w ramach programu edukacji ekologicznej Klubu Gaja – Święto Drzewa.

Scenariusze przygotowali nauczyciele i metodycy różnych typów placówek oświatowych. To bardzo ciekawe pomysły na prowadzenie zajęć lekcyjnych, a także pozalekcyjnych na temat roli drzew w ekosystemach i ochronie klimatu. Wiele spośród scenariuszy można wykorzystać zarówno na lekcjach języka polskiego, jak i biologii, czy nawet matematyki, a także na zajęciach terenowych. Scenariusze zostały podzielone, ze względu na przedział wiekowy, na 5 części: dla przedszkola, dla klas I – III szkoły podstawowej, klas IV – VI szkoły podstawowej, dla gimnazjum i dla szkoły ponadgimnazjalnej.

Mamy nadzieję, że pomogą one Państwu w atrakcyjny sposób przybliżyć dzieciom i młodzieży rolę i znaczenie drzew w naszym życiu, zarówno tych pojedynczych w dużych skupiskach miejskich, jak i całych obszarów leśnych. Równocześnie będzie to dobrą okazją do poruszania niełatwych problemów ochrony środowiska i konieczności adaptacji do zmian klimatycznych na całym świecie, a więc także w naszym kraju.

Święto Drzewa jest programem Klubu Gaja realizowanym już od 10 lat. Jego celem jest edukacja dla zrównoważonego rozwoju i podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska. Programem zachęcamy także do wzbogacenia nauki konkretnymi działaniami, takimi jak sadzenie i ochrona drzew, które bardzo skutecznie pomagają zmniejszać skutki zmian klimatu na Ziemi. Jednocześnie są to działania na tyle proste, że można je zorganizować w każdej miejscowości z udziałem nie tylko uczniów, ale także wielu innych przedstawicieli lokalnego życia społecznego, do czego gorąco Państwa zachęcamy.

Powietrze wokół nas

Autor: Katarzyna Korgól, Przedszkole nr 1 w Koniecpolu

I. Czas trwania zajęć: 30 min

II. Cele zajęć:

- dziecko wie, do czego służy powietrze, zna jego właściwości
- dziecko wykonuje proste doświadczenia i wyciąga, na ich podstawie, wnioski
- dziecko wie skąd pochodzą zanieczyszczenia i w jaki sposób można je zmniejszyć w najbliższej okolicy

III. Metody pracy:

- czynna
- podająca
- oglądowa

IV. Przebieg zajęć:

1. Powitanie: *Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech wróci do mych rąk –* puszczanie iskierki w kole poprzez uściśnięcie dłoni sąsiada.

2. *Co człowiekowi jest potrzebne do życia? Bez czego nie mógłby żyć?* Dzieci podają różne propozycje. Gdy padnie odpowiedź, że bez powietrza, nauczyciel proponuje zadanie do wykonania: na chwilę dzieci zatykają nos i starają się nie oddychać. Wniosek: Powietrze jest niezbędne do życia.

3. *Czy powietrze można zobaczyć lub dotknąć?* Próby oglądania i łapania w dłoń powietrza.

4. *Do czego, oprócz oddychania, może służyć powietrze?* Dzieci dmuchają balony. Odpowiadają na pytanie, dlaczego balony urosły. Wniosek: Balony urosły, ponieważ zostały napełnione powietrzem.

Co jeszcze można napełnić powietrzem? (Opony od roweru, samochodu, materace dmuchane, koła ratunkowe itp.) Wypuszczanie powietrza z balonów na pociętą bibułę. Wniosek: Powietrze wprawione w ruch to wiatr.

Do czego służy wiatr? (Napędza wiatraki dające energię, wprawia w ruch żaglówki itp.) Sprawdzenie, czy ogień będzie się palił bez powietrza. Zapalenie świecy i przykrycie jej szklanym naczyniem. Gdy płomień będzie przygasał, odchylenie naczynia. Wniosek: Bez powietrza ogień się nie pali.

5. *Czy powietrze ma zapach?* Skropienie powietrza perfumami. Dzieci wąchają i odpowiadają, czy czują jakiś zapach. Stwierdzają, czy jest to przyjemny zapach, czy nie. Nauczyciel pyta, czy zapachy, jakie dzieci czują, zawsze są przyjemne? Czym może to być spowodowane? Ładne zapachy: kwiaty, drzewa kwitnące, ciasto. Brzydkie: spaliny, śmieci, dym z papierosów.

6. Oglądanie tac z ligniną posmarowaną wazeliną, rozłożonych tydzień wcześniej w różnych miejscach: przy ruchliwej ulicy, w lesie, w parku, na osiedlu mieszkaniowym.

Porównanie stanu zanieczyszczenia ligniny. Ocenianie, które tacki są najbardziej zabrudzone i dlaczego. Wyjaśnienie dzieciom, że czasami ludzie palą w piecach niedozwolone przedmioty, takie jak plastik czy guma, które powodują, że z komina wydostaje się trujący dym.

Wniosek: Powietrze jest bardziej zanieczyszczone przy ruchliwej ulicy i na osiedlu mieszkaniowym niż w lesie i w parku.

7. Słuchanie opowiadania *O kominie, który przestał dymić* z wykorzystaniem historyjki obrazkowej.

8. Rozmowa z dziećmi na temat treści opowiadania.

9. Propozycje dzieci na hasło: *Co zrobić, aby powietrze wokół nas było czystsze?*

V. Pomoce:

- balony
- pocięta bibuła
- świeczka
- słoik
- perfumy
- tace z ligniną posmarowaną wazeliną
- opowiadanie *O kominie, który przestał dymić*, [w:] *Ten piękny, tajemniczy świat* pod red. Teresy Gałczyńskiej, Warszawa 1997
- historyjka obrazkowa do opowiadania
- kartony
- pastele

Nasze ukochane drzewa – zabawy przyrodniczo-badawcze w ogrodzie przedszkolnym

Autor: Lidia Badura, Miejskie Przedszkole nr 99 w Katowicach

I. Czas trwania zajęć: 40 min

II. Cele zajęć:

- kształtowanie więzi emocjonalnej z przyrodą
- uwrażliwianie na piękno jesiennych drzew – obserwacje przyrodnicze w ogrodzie przedszkolnym
- poznawanie świata poprzez zmysły
- rozbudzanie ciekawości poznawczej i zachęcenie do aktywności badawczej
- coraz dłuższe koncentrowanie na materiale edukacyjnym
- wspomaganie rozwoju mowy
- uczestniczenie w zabawach sprzyjających koncentracji uwagi

III. Metody pracy:

- oparte na aktywności dziecka: zadania do wykonania, samodzielne doświadczenia
- oparte na aktywności nauczyciela: pogadanka, pokaz, obserwacja, zadawanie pytań, śpiew, pochwała

IV. Przebieg zajęć:

1. Zajęcia w ogrodzie przedszkolnym rozpoczyna zorganizowanie grupy:
Maszerować zaczynamy drzewom w koło pomachamy – zabawa ruchowo-naśladowcza przy muzyce wokół drzew przy akompaniamencie muzyki do *Gimnastyki*.
2. Słuchanie opowiadania *Drzewko w ogrodzie* ilustrowanego obrazkami – rozmowa na temat ochrony drzew i negatywnego wpływu ich niszczenia. Próba oceny zachowania osób występujących w opowiadaniu (dobór treści wg propozycji nauczyciela).
3. Zabawy dydaktyczno – badawcze:
 - *Poszukaj wśród drzew swojego przyjaciela* – każde dziecko wybiera sobie drzewo, zapoznaje się z nim za pomocą dotyku, węchu i wzroku (Przytula się, obejmuje, wącha korę, przygląda się gałązkom i pąkom. Zwraca uwagę na barwy, odszukuje takich samych kolorów na własnym ubraniu. Wypowiada się. Do obserwacji można wykorzystać lupę.
 - *Co mówi moje drzewo?* – każde dziecko zapoznaje się z drzewem za pomocą słuchu. Przykłada do pnia najpierw ucho, a potem rolkę po papierze toaletowym, wypowiada się.
 - *Moje drzewo nazywa się...* – każde dziecko po obserwacji nadaje własne imię drzewu, opowiada o swoim drzewie. Po zakończeniu wypowiedzi nauczyciel fotografuje dzieci na tle drzew. Zdjęcie drzewa wykonane

jesienią pozwoli na dostrzeżenie zmian i różnic w jego wyglądzie w innych porach roku.

- Analiza słuchowa wyrazu *drzewo* (wyodrębnianie głóska w nagłosie, wygłosie, podział wyrazu na głoski i sylaby – przeliczanie głósek i sylab).
- *Dzieci i drzewa* – zabawa ruchowa z elementem biegu; dzieci łączą się w pary, jedno dziecko jest drzewem (stoi nieruchomo), drugie biega; na hasło: *ukryj się* – kuca za swoim drzewem.
- Ćwiczenie twórcze z wykorzystaniem liści z wybranego drzewa w ogrodzie przedszkolnym przy muzyce wg propozycji nauczyciela: trzymanie listka w jednej dłoni – przyglądanie się; unoszenie w górę i opuszczanie w dół; intensywne dmuchanie na listki puszczanie listka i unoszenie go w górę z intensywnym podmuchem; ułożenie listków zgodnie z instrukcjami podanymi przez nauczyciela, tworzenie jesiennego bukietu.

4. Odśpiewanie przez dzieci piosenki *Nasze ukochane drzewa* – autorstwa G. Skrzypczak- koordynatora działań ekologicznych do melodii *Jestem sobie ogrodniczka*. Rozmowa na temat treści piosenki.

Sadźmy krzaki, sadźmy drzewa,
Żeby zawsze ptak mógł śpiewać,
By powietrze było czyste
Dbaj o zieleń oczywiście.

Ref.: Nasze ukochane drzewa,
w waszych liściach ptaszek śpiewa,
wasza zieleń da powietrze
to dla ludzi jest najlepsze.

5. Spacer z lusterkiem – zabawa badawcza:

Proponujemy dzieciom, aby obeszły swoje drzewo dookoła ze spuszczoną głową, patrząc w lusterko, w którym będzie odbijać się korona drzewa. Pozwoli to dostrzec drzewo z nieznannej dotychczas perspektywy. Później proponujemy, aby powtórzyły okrażenia wokół drzewa z głową zadartą do góry i porównały to, co widzą w obu przypadkach.

6. Poszukaj wśród drzew swojego przyjaciela – zabawa badawcza. Dzieci wybierają sobie drzewa. Do obserwacji wykorzystują lupy i lornetki. Stojąc blisko swojego drzewa opowiadają co widzą, co czują, co słyszą. Nauczyciel wplata w ich wypowiedzi terminy takie jak: pień, kora, konary, gałęzie, pąki, korona drzewa, sklepienie liści.

7. Zdrowe drzewo – chore drzewo – pantomima. Na hasło *Zdrowe drzewo* – dzieci wymachują rękami nad głowami, w prawo, w lewo, do przodu, do tyłu. Na hasło *Chore drzewo* – dzieci nachylają się i opuszczają bezwładnie ręce do przodu.

8. Zabawa dydaktyczno-ruchowa *Stań według wskazań*, kształtująca pojęcia matematyczne. Zabawa według poleceń nauczyciela:

- stań obok drzewa
- przykucnij pod (konarem, gałęzią)
- schowaj się za drzewo
- stań przy drzewie
- stań między dwoma najbliższymi drzewami, itp.
- wymyślmy ukłony dla drzew w podziękowaniu za wspólna zabawę

9. Praca plastyczna *Moje Drzewko* – każde dziecko otrzymuje kredę i na betonie rysuje dowolnie wybrane drzewo z ogrodu przedszkolnego.

V. Pomoce:

- lupy, lornetki i lusterka
- rolki po papierze toaletowym
- aparat fotograficzny i magnetofon
- wybrane drzewa do obserwacji w ogrodzie przedszkolnym

Ucz się z klimatem – przedszkolny bal ekologiczny

Autor: Alicja Kaźmierczyk, Krzysztofa Więcek, Przedszkole nr 33 w Dąbrowie Górniczej

I. Czas trwania zajęć: 30 min

II. Cele zajęć:

- rozwijanie zainteresowania otaczającym światem
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne, kształtowanie u dzieci zachowań proekologicznych
- rozumienie roli drzew w przyrodzie
- ćwiczenie umiejętności wnioskowania o zjawiskach przyrodniczych na podstawie obserwacji i doświadczeń
- stymulowanie aktywności twórczej poprzez ekspresję słowną, ruchową, plastyczną
- doskonalenie umiejętności pracy zespołowej

III. Metody pracy:

- słowna – wiersz, piosenka, rozmowa, objaśnienia, instrukcje
- percepcyjna – obserwacja
- czynna – samodzielne doświadczenia, swobodna ekspresja
- techniki twórcze – ekspresja ruchowa, słowna i plastyczna

IV. Przebieg zajęć:

1. Zapoznanie dzieci z budową drzewa z wykorzystaniem ilustracji:
 - korony
 - konarów

- pnia
 - korzeni
2. Pogadanka przy tablicy ściennej z obrazami przedstawiającymi skutki degradacji lasów (wyrąb, pożary, zaśmiecanie).
 3. Zapoznanie ze znakami zakazu obowiązującymi w lesie i zachęcanie do ich przestrzegania (zakazy: palenia, śmiecenia, łamania gałęzi).
 4. Wycieczka do lasu nad rzeką:
 - pogadanka nt.: ochrony lasów, zachowania się w tych miejscach, znaków nakazujących właściwe zachowanie
 - przestrzeganie zasady nie niszczenia przyrody, kulturalnego zachowania się
 - wyjaśnienie znaczenia lasu jako źródła świeżego powietrza; pochłaniacza zanieczyszczeń
 - wyjaśnienie znaczenia lasu jako naturalnej zapory przeciwpowodziowej
 - zwrócenie uwagi dzieci, że las jest domem dla zwierząt i ptaków (obserwacja)
 - poznanie warstwowej budowy lasu (obserwacja runa leśnego, porostów, drzew)
 - obserwacja otaczającej przyrody (rozpoznawanie napotkanych roślin, zwierząt i pozostawionych przez nie śladów, wsłuchiwanie się w odgłosy lasu)
 - poznanie zapachu lasu podczas ćwiczeń oddechowych
 5. Zajęcia muzyczne. Nauka słów piosenki *Leśny płas na dzień dobry* (na melodię: *Jesteśmy jagódki*)
 6. Nauka słów wiersza *Co by było gdyby lasów nie było?* – T. Kobryńczuka
 7. Bal ekologiczny w ogrodzie przedszkolnym:
 - Powitanie przy piosence (dzieci ustawione w podwójnym kole). Każde dziecko z koła wewnętrznego zwrócone jest twarzą do partnera z koła zewnętrznego. Śpiew i odpowiednie wyklaskiwanie do słów i melodii piosenki.

*Wszyscy są witam was
Zaczynamy już czas
Jestem ja jesteś Ty
Raz dwa i trzy.*

- Proste doświadczenia dramowe (zmiana ustawienia na jedno koło wokół dużego kasztanowca).

Nauczyciel instruuje: *Stoimy wyprostowani, ale swobodni, ręce opuszczone wzdłuż tułowia, nogi lekko ugięte w kolanach. Nad nami wysoko jest kwitnąca pachnąca gałąź kasztanowca. Wyciągnijmy ręce ku niej jak najwyżej i starajmy się ją dotknąć, nachylić ku sobie.*

Dzieci wyobrażają sobie sytuację przyciągnięcia gałęzi.

Nauczyciel: *Wciągamy zapach kwiatów kasztanowca całymimi płucami. Wyobrażamy sobie, że kiść kwiatów spada nam pod nogi. Opuszczamy ręce, pochylamy się aby je podnieść. Wykonujemy całkowity wydech.*

Dzieci wykonują improwizację

8. Zabawy wśród drzew.

- Quiz

Zieloną nosi koronę przed skwarem daje ochronę. (*drzewo*)

Sosnowy , dębowy, stary, lub młody
Rosną w nim grzyby, rosna jagody. (*las*)

Zwykle się rozlewa, leje; czasem jak kamień twardnieje,
Bez niej trawy usychają, a zwierzęta umierają. (*woda*)

Gdy go długo nie ma wszyscy narzekają
A gdy przyjdzie, pod parasol przed nim się chowają. (*deszcz*)

Gonię po niebie chmury, latawce porywam w górę
Pochylam w sadzie drzewa, czasem gwizdzę i śpiewam...
I nigdzie nie postoję, czy znasz już imię moje? (*wiatr*)

Chmurką szaroburą płynie a mieszkanie ma w kominie. (*dym*)

- Drzewo przyjaciel

Nauczyciel zawiązuje dziecku oczy i doprowadza go do drzewa, by nie widząc próbowało się go „nauczyć”. Dziecko dotyka drzewa. Nauczyciel odprowadza dziecko od wybranego drzewa. Dziecko po odsłonięciu oczu stara się rozpoznać *drzewo przyjaciela*

- Leśny płas na dzień dobry

Nauczyciel prosi dzieci o ustawienie w obrębie koła i proponuje zabawę improwizującą w *Leśny płas na dzień dobry*. Dzieci śpiewają w połączeniu z improwizacją ruchową.

- Odbicie lustrzane

Nauczyciel rozdaje dzieciom lusterka z propozycją obserwacji korony drzewa. Dzieci obserwują w lusterkach koronę drzewa i wypowiadają się na temat obserwacji.

- Bicie serca drzewa

Nauczyciel wyjaśnia dzieciom, że drzewo podobnie, jak człowieka, można zbadać słuchawką lekarską, posłuchać bicia jego serca. Dzieci zakładają słuchawki i wsłuchują się w bicie serca drzewa.

- Odgłosy lasu

Dzieci siedzą na ławeczkach z zamkniętymi oczami. Nauczyciel prezentuje dzieciom odgłosy lasu z płyty CD: wiatr; kukanie kukułki, szelest liści, pohukiwanie sowy, stukanie dzięcioła itp. Dzieci rozpoznają i nazywają odgłosy.

- Leśna muzyka

Nauczyciel dzieli grupę na pięć zespołów i proponuje zabawę w orkiestrę. Rozdaje dzieciom różne materiały które posłużą za instrumenty i zadaje pytanie: *Jakie dźwięki można usłyszeć*

w lesie? Dzieci zastanawiają się i odpowiadają. Nauczyciel i dzieci robią burzę mózgów *Który dźwięk do czego pasuje?* Nauczyciel przydziela określony rodzaj dźwięku poszczególnym zespołom:

- ✓ dmuchanie w butelkę (wiatr)
- ✓ stukanie drewniaków (dzięcioł)
- ✓ zgniatanie celofanu (szelest liści)
- ✓ pohukiwanie sowy przez tubę

Dzieci swobodnie, po kolei wypróbują swoje dźwięki. Nauczyciel proponuje zabawę w dyrygenta i orkiestrę, zaczyna dyrygować, a dzieci grają.

- Do czego potrzebne są drzewa?

Nauczyciel dzieli dzieci na dwie grupy: dzieci – drzewa i dzieci – zwierzątka. Tłumaczy zasadę zabawy. Wariant zabawy ze wstrzymaniem oddechu ma na celu uświadomienie niezbędnej roli drzew jako producenta tlenu potrzebnego do oddychania. Dzieci – drzewa stoją, a dzieci – zwierzątka są blisko drzew oddychają, odżywiają się tylko obok drzew. Nauczyciel mówi, że leśniczy trąbi trąbką. Na ten znak dzieci na wdechu zmieniają miejsce – przemieszczają się do innego drzewa. Nauczyciel, po zakończeniu zabawy, zadaje pytanie *Po co potrzebne są drzewa?* Dzieci odpowiadają. Nauczyciel demonstruje ilustracje z objaśnieniem:

- ✓ drzewo dom dla zwierząt i ptaków
- ✓ drzewo jako pochłaniacz spalin i zanieczyszczeń
- ✓ drzewo jako ochrona przed hałasem i wiatrem
- ✓ drzewo jako ochrona przeciwpowodziowa
- ✓ drzewo jako fabryka tlenu

Nauczyciel pyta *Czy ludzie i zwierzęta mogą żyć bez drzew?*

Dzieci odpowiadają *nie, ponieważ:*

- ✓ zwierzęta nie miałyby domów
- ✓ spaliny i zanieczyszczenia zatrująby ludzi i zwierzęta
- ✓ wiatr strasznie wiałby i od hałasu bolałaby nas głowa
- ✓ w razie powodzi woda rozlałaby się i zalałaby wszystkie domy
- ✓ trudno byłoby oddychać

- Dzieci recytują wcześniej wyuczony wiersz T. Kobryńczuka *Co by było gdyby lasów nie było?*

9. Przejście do swobodnej zabawy w ogrodzie przedszkolnym wśród drzew.

VII. Pomoce:

- wiersz T. Kobryńczuka *Co by było gdyby lasów nie było?*
- zagadki
- piosenka *Leśny płas na dzień dobry*
- muzyka relaksacyjna z odgłosami lasu (płyta CD)
- cykl ilustracji
- obrazki – elementy do przyklejania
- stetoskop
- keyboard
- chustki
- lusterka

Drzewa naszej wyobraźni

Autor: Bożena Dzierkacz, Przedszkole nr 8 w Tychach

I. Czas trwania zajęć: 45 min

II. Cele zajęć:

- stworzenie sytuacji do dostrzegania zależności w świecie przyrody
- wpływanie na rozwój postaw proekologicznych
- wzbogacenie wiedzy i słownictwa
- rozwijanie logicznego myślenia – umiejętność konstruowania, współdziałania i rywalizacji w dużej grupie społecznej

III. Metody pracy:

- wg E. Gruszczyk- Kolczyńskiej: *Naturalna nauka czytania, Pedagogika zabawy, Twórcze metody słowne i plastyczne*

IV. Przebieg zajęć:

1. Opowiadanie czytane przez nauczyciela *Drzewo, które umiało dawać.*

Nauczyciel: *Zwróćcie uwagę na uczucia i zachowania dwóch postaci – drzewa i chłopca. Postarajcie się zapamiętać co wynikało z kolejnych spotkań tych bohaterów. To ważne, bo później będziecie robić ciekawe rzeczy, a na zakończenie zajęć – nagrody.*

2. Rozmowa na temat opowiadania.

Nauczyciel: *Co Drzewo dawało Chłopcu kiedy był mały?*

Dzieci: *Liście, żeby mógł udawać leśnego króla. Pień, żeby się mógł wspinać. Gałęzie, żeby mógł się huścić. Owoce, żeby mógł je zjeść. Radość żeby mógł się cieszyć. Cień, żeby mógł zasypiać.*

Nauczyciel: *Czego chciał Chłopiec, kiedy był starszy?*

Dzieci: *Peniędzy, domu, rodziny i łodzi.*

Nauczyciel: *Jakich rad udzieliło Drzewo?*

Dzieci: *Zbierz owoce i sprzedaj je. Zetnij gałęzie i zbuduj dom. Zetnij pień i zbuduj łódź.*

Nauczyciel: *Co Chłopiec chciał, kiedy był już stary?*

Dzieci: *Usiąść i odpocząć.*

Nauczyciel: *Czy uczucia Drzewa wobec Chłopca się zmieniły? Czy uczucia Chłopca wobec Drzewa się zmieniły?*

3. Burza mózgów

- Jakie korzyści dają nam drzewa?

Nauczyciel: *Podzielcie się na grupy według symboli, które macie na ubraniach: zielona ziemia, liść, dąb, strzałki – symbol odzysku. Zastanówcie się i wymieńcie inne korzyści niż te, które wynikały z opowiadania.*

Lider z każdej grupy podaje odpowiedź nauczycielowi na ucho.

Nauczyciel: *Drzewa produkują tlen. Ograniczają hałas. Pochłaniają pyły. Upiększają otoczenie, wpływają na klimat i są domem dla różnych gatunków zwierząt. Drewno jest materiałem do budowy domów, mebli; robi się z niego papier. Drzewa są natchnieniem dla artystów.*

- Jakie są zagrożenia dla drzew?

Dzieci z pomocą nauczyciela próbują zdefiniować zagrożenia takie jak:

- ✓ ludzie nie szanują drzew
- ✓ fabryki i pojazdy mechaniczne zanieczyszczają powietrze
- ✓ dorośli nadmiernie wycinają drzewa
- ✓ ludzie bezmyślnie niszczą drzewa
- ✓ nie zbierają makulatury
- ✓ prace budowlane na powierzchni ziemi i pod ziemią szkodzą drzewom

- Co my możemy zrobić dla ochrony drzew?

Dzieci wymieniają:

- ✓ sadzić drzewa z dorosłymi
- ✓ wykorzystywać kartki z obu stron
- ✓ kupować papier wyprodukowany w sposób przyjazny dla środowiska
- ✓ korzystać z uroków zabawy pośród drzew nie niszcząc ich

4. Zabawa ruchowa *Drzewo i pogoda*

Podział grupy na dziewczynki i chłopców lub pary mieszane.

Nauczyciel: *Kiedy w przerwie wystukiwania rytmu na tamburynie pokażę symbol słońca dziewczynki unoszą ręce (są drzewami), a chłopcy chowają się pod nimi.*

Kiedy pokażę symbol deszczu – zamiana ról.

5. Drzewo naszej wyobraźni

Dzieci siedzą wokół dywanu. Nauczyciel rozkłada bardzo duży arkusz papieru będący podkładem pod drzewo oraz długi ciąg papieru z rolki lub złączonych gazet i wyjaśnia: *Mam dla was niespodziankę – stworzymy drzewo, które stanie się grą. Zagramy w nią wszyscy pod koniec zajęć, wtedy podam zasady. Teraz trzeba skoncentrować uwagę, aby skonstruować grę. Widzicie na planszy kontur drzewa z kawałków taśmy dwustronnej. Chwyćcie obiema rękami część papieru przed sobą i ugniatajcie go.*

To będzie kontur gleby, pnia i korony drzewa.

Dzieci przyklejają zgnieciony rulon. Z nadmiaru papieru tworzą trzy gałęzie.

Nauczyciel: *Wyznaczam miejsce na start i dwa pionki oraz metę. Potrzebny będzie jeszcze chodniczek, po którym odbędzie się wyścig. Ja będę robić kreski, a najbardziej uważni będą mi przykładać duży klocek (pudełko), aby płytki były w miarę jednakowe. Pozostałe dzieci mogą je liczyć.*

Dzieci wykonują zadanie.

Nauczyciel rozkłada obrazki: *Mam tu dziewczynkę z sercem w rękach. Położę ten obrazek na płytce pod drzewem. Jak myślicie, co ona chce zrobić?*

Dzieci: *Podziękować za wszystkie dary i ukochać drzewo.*

Nauczyciel: *Dlatego to miejsce pozwoli pionkowi przysunąć się do pnia. Obrazek z chłopcem, który ma aparat fotograficzny położymy po drugiej stronie drzewa. On jest zachwycony urodą drzewa. Żeby zrobić zdjęcie odsunie się od pnia. I to będzie nagroda dla pionka, który tam stanie.*

Dzieci mogą wybrać:

- Zwierzęta, które żyją pod drzewem lub w ziemi (kret, mrówka, jeż, jaszczurka) i z pomocą nauczyciela przydzielają mu miejsce na płytce. (Ustalenie dla tych pól ruchu – 2 pola do przodu.)
- Zwierzęta, które przebywają w koronie drzewa: sowa (ruch – spłoszona sfruwa niżej), wiewiórka (ruch – lubi biegać po gałęziach i pniu drzewa), nietoperz (ruch – przysnął i spadł niżej), dzięcioł i kos (ruch – zmieniają gałęzie).

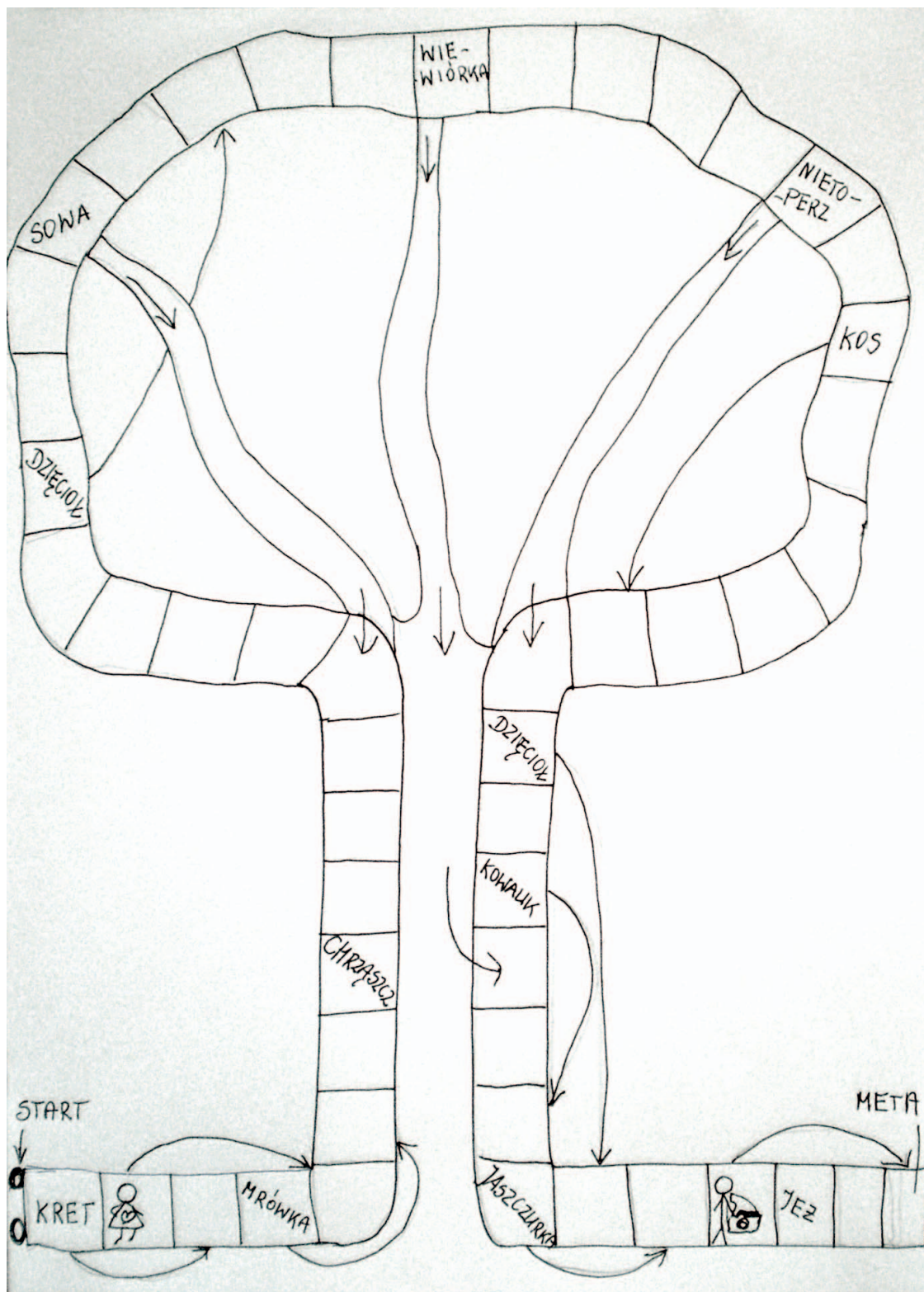
Nauczyciel: Pokażę wam zwierzęta, które zdobywają pożywienie na pniu (kowalik i chrząszcz). Powiem wam ciekawostkę – kowalik to ptaszek trochę większy od wróbla, który jest wyjątkowy, bo tylko on wśród ptaków schodzi po pniu głową w dół. Jeśli pionek zatrzyma się na tym polu – nagroda – 3 pola do przodu, a w przypadku chrząszcza dodatkowy rzut kostką.

Instrukcja do gry

Dzielimy się na dwa zespoły, w każdym będzie przedstawiciel, jeden pionek i kostka do gry. Zaczyna zespół nr 1. Pierwsza dziewczynka z jego zespołu rzuca kostką i podaje liczbę oczek. Przedstawiciel przesuwa pionek.

Teraz zespół nr 2. Przy każdej zmianie drużyny kolejne dziecko rzuca kostkę, a wszystkie dzieci czuwają nad przebiegiem.

Uwaga – Jeśli pod koniec gry liczba będzie większa niż liczba płytek – trzeba czekać. Jeśli nie wszystkie dzieci zdążyły wziąć udział w ścigance, wprowadzamy kolejne pionki do gry. Jeśli dzieci są bardzo zainteresowane można zastosować na określonych polach zagadki – za rozwiązanie dodatkowy rzut, lub dwie kostki – sumowanie oczek.



VII. Pomoce:

- Shel Silverstein, opowiadanie *Drzewo, które umiało dawać*
- zeszyty edukacyjne z serii *Młody obserwator przyrody*
- dekoracje – plansze *Gdzie co mieszka i rośnie?*, *Mój ekosystem*
- bardzo duży format papieru ok. 2,5 x 3,0 m
- kilkumetrowy pasek papieru
- marker
- taśmy
- gazety
- obrazki ze zwierzętami, symbolami, napisy
- miara – pudełko, kostka, pionki

Drzewo – skarbem dla ludzi i zwierząt

Autor: Małgorzata Gretkowska, Przedszkole nr 244 Niegocińskie Skrzaty w Warszawie

I. Czas trwania zajęć: po 30 min każdy z dwóch etapów

II. Cele zajęć:

- obserwacja, poznawanie, przeżycia i doświadczenia w kontakcie z przyrodą
- poszerzanie doświadczeń w działaniach twórczych
- przekazywanie wiedzy i doświadczenia za pomocą słowa
- planowanie działań wraz z nauczycielem (dokonywanie wyboru tematu, stawianie pytań i hipotez, planowanie miejsca badań, sprawdzanie swoich hipotez)
- współpraca z innymi
- odkrywanie własnych możliwości i umiejętności (umacnianie pewności siebie)
- zapisywanie wiadomości kodem rysunkowym jako jednostką ilości oraz liczbą i literą (zapisu dokonuje nauczyciel)

III. Metody pracy:

- obserwacja
- zabawa dramowa
- zabawa sensoryczna
- zabawa badawcza
- działania twórcze

IV. Przebieg zajęć:

1. Przygotowanie do realizacji:

- zapoznanie rodziców i włączenie ich do realizacji projektu
- opracowanie siatki myśli, skojarzeń, posiadanej wiedzy dzieci (karteczki z rysunkami odręcznymi)
- przygotowanie listy pytań dzieci
- określenie razem z dziećmi rodzaju ekspertów, którzy mogą poszerzyć wiedzę na temat drzew i ich mieszkańców
- nawiązanie współpracy z najbliższym nadleśnictwem lub przedsiębiorstwem ogrodniczym, szkółką lub ogrodnikiem
- zliczanie drzew w ogrodzie z podziałem na drzewa liściaste i iglaste z zastosowaniem kodu rysunkowego i kreski jako jednostki ilości (łączenie kresek po 2 lub po 5 lub po 10) – nauczyciel zapisuje liczbę jako symbol ilości
- wycieczka po osiedlu – rozpoznawanie i nazywanie gatunków drzew oraz fauny, która je zamieszkuje
- wycieczka do lasu – spotkanie z leśnikiem – zadawanie przygotowanych przez dzieci pytań, prowadzenie bezpośrednich obserwacji i poszukiwanie odpowiedzi na pytania w bezpośrednim doświadczeniu
- gromadzenie i eksponowanie, w wyznaczonym miejscu w sali, okazów przyrodniczych (kora, gałązki, owoce, nasiona, korzenie, liście, wszystkie materiały związane z drzewem, które wydają się dzieciom potrzebne)
- urządzenie *Czarodziejskiej szafy* z darami lasów, ogrodów, parków, zdjęciami ptaków, owadów, zwierząt, żyjących w konarach drzew
- wybór i eksponowanie tablic graficznych
- zakup lub pozyskanie narzędzi, przyborów i sprzętu ogrodniczego
- wizyta w bibliotece osiedlowej – zbieranie literatury związanej z tematem – korzystanie z Internetu
- segregowanie odpadów w sali – zbieranie makulatury
- studiowanie i praca w zeszytach edukacyjnych
- posadzenie sadzonek drzew i cebulek żonkili

- wykonanie prac plastycznych różnorodnymi technikami inspirowanymi literaturą i samodzielnym doświadczeniem; zorganizowanie ekspozycji prac w *Dziecięcej galerii możliwości*

2. Zajęcia w ogrodzie przedszkolnym:

- zabawa dramowa i sensoryczna *Moje drzewo* (każde dziecko wyszukuje swoje drzewo, nadaje mu imię, zapoznaje się z nim poprzez obejmowanie, przytulanie, dotykanie i pocieranie dłońmi, plecami, czołem jego kory; wypatruje jego mieszkańców, wsłuchuje się w jego bicie serca – szum liści, odgłosy jego mieszkańców)
- zabawa badawcza *Lunetka* (zawężenie pola widzenia dziecka poprzez spoglądanie w zwinięty rulon z kartki papieru i obserwowanie korony drzewa, kory, struktury korzeni; wypatrywanie ptaków, owadów, motyli, pajaków, dżdżownic)
- zabawa dramowa *Stop klatka*, dzieci formułują pytania odnośnie uczuć jakie ma drzewo i poszukują na nie własnych odpowiedzi np.:
 - ✓ Co czujesz?
 - ✓ Czy jest ci dobrze?
 - ✓ Jak się czujesz?
 - ✓ Czy chcesz mi coś powiedzieć?
 - ✓ Czy czegoś potrzebujesz?
 - ✓ Czy mogę coś dla ciebie zrobić?
 - ✓ Czy chcesz zostać moim przyjacielem?
 - ✓ Jakich masz mieszkańców?
 - ✓ Jacy goście Cię odwiedzają?
- zabawa badawcza *Jakie jesteś drzewo?* (Na sztywnej podkładce, w pewnej odległości szkicowanie sylwetki drzewa; mierzenie objętości pnia za pomocą rozciągniętych palców dłoni i zapisanie pomiarów, za pomocą kresek, na szkicu drzewa; mierzenie za pomocą wspólnie wybranej miary jego objętości z zaznaczaniem śladu przy użyciu flamastra; porównanie pomiarów poprzez przyłożenie miar z zaznaczonymi wynikami względem siebie; oglądanie kory przy pomocy lupy, poszukiwanie faktury kory drzewa za pomocą techniki froutage czyli mocnego pocierania płasko ułożonej kredy po kartce papieru przyłożonej do kory.)
- pożegnanie się ze swoim przyjacielem drzewem
- dzielenie się swoimi wrażeniami, odczuciami, odkryciami, wynikami
- spisanie przez nauczyciela na karcie ze szkicem drzewa podawanych przez dzieci uczuć, wiadomości

3. Zajęcia w sali przedszkolnej nad plakatem *Drzewo – domem dla zwierząt* (praca w zespołach, technika kombinowana).

- zespół 1. otrzymuje za zadanie modelowanie sylwetki drzewa na papierze w dużym formacie (malowanie kory drzewa farbą plakatową, dzieci wybierają potrzebny do formowania materiał i kolor farby wykorzystując doświadczenia z obserwacji drzew; planują pracę na danej przestrzeni)
 - zespół 2. ma za zadanie wycinanie liści z kolorowego papieru wykorzystując złożenie wzdłuż osi i wycinanie witrażowe wewnątrz liścia
 - zespół 3. robi składankę przestrzenną z kolorowego papieru ksero (ptaki, biedronki, motyle, pszczoły, itp.) doklejając lub dorysowując brakujące elementy (dzioby, ogony, czułki ze zwiniętych z krepiny sznureczków, itp.)
 - zespół 4. stempluje korkiem od butelki nastrój drzewa wyrażany samodzielnie dobranymi kolorami
4. Podsumowanie czyli redagowanie haseł na temat *Drzewo –potrzebne ludziom i zwierzętom*, które są zapisywane przez nauczyciela i odczytywane.

VII. Pomoce:

- lupy, taśmy i miarki
- papier ksero, grube kredki woskowe, flamastry
- papier pakowy, tektura falista i farby plakatowe
- grube pędzle, korki i nożyczki
- papier kolorowy, klej i krepina
- sztalugi, paski kolorowe do zapinania haseł
- *Czarodziejska szafa* to biblioteczna szafa zamieniona przez pomalowanie na jaskrawo-zielony kolor w miejsce zaczarowane. Pojawiają się w nim aranżacje z prac artystycznych dzieci oraz różnorodne skarby wspólnie gromadzone
- *Galeria dziecięcych możliwości* to wystawa prac plastycznych dzieci oprawionych w ramy i umieszczonych w holu przedszkola



KLUB GAJA

Klub Gaja to polska, nowoczesna organizacja ekologiczna, która buduje Pokolenie Eko XXI wieku.

www.klubgaja.pl

facebook

www.facebook.com/Klub.Gaja

www.facebook.com/Swieto.Drzewa



10 lat Święta Drzewa

Honorowy patronat nad 10-leciem Święta Drzewa
Małżonki Prezydenta RP Anny Komorowskiej

Patronaty



PREZYDENT
MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY



Patronat Honorowy
Marszałek Województwa Śląskiego

Partner strategiczny



Partnerzy



Współpraca



Partnerstwo
dla Klimatu



KATOWICE
Miasto Ogrodów



Patronaty medialne



Dofinansowanie



Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach